

Brezdomci v Londonu prevzemajo hiše bogatinov

Vlada pravi, da so gibanje inspirirali komunisti; policija pomagala brezdomcem

LONDON, 9. septembra—Včeraj je imel britski kabinet izvanredno sejo, na kateri se je ukrepalo, kako ustaviti kampanjo, v kateri se brezdomci naseljujejo v praznih hišah bogatinov. Vlada pravi, da so gibanje brezdomcev inspirirali komunisti.

V nedeljo je več kot 1.500 moških, žensk in otrok prevzelo neko razkošno stanovanjsko poslopje v delu mesta, kjer bivajo bogati sloji, več drugih brezdomcev pa se je naselilo po raznih hišah v neposredni bližini.

Gibanje brezdomcev se je začelo pred mesecem dni in dobilo v tem kratkem času močan razmah.

Vlada neprivravana na nenadno akcijo brezdomcev

V teku dveh ur in pol je bilo zasedenih devet nadaljnjih poslopij. Dvajset družin se je naselilo v palači Moray House, staniilo v palači Moray House, ki je pred vojno služila za rezidenco lordu Ilchestr.

Gibanje je stopilo v akcijo s tako naglico, da so bile oblasti navedene neprivravana na kaj takega. Policija in nekateri drugi javni organi so brezdomcem cejnali pri prevzemanju hiš lo bogatinov.

Vlada je med vojno prevzela hišo vojvodinje Bedfordske in je bila zadnji čas rabljena za obrtno šolo. Neki zastopnik ministrstva za delo, ki je sedaj legalni posestnik hiše, je izjavil: "Trenotno ne moremo ničesar napraviti. Ljudje so notri in izgnati se jih ne more."

Bivši vojniki tvorijo večino brezdomcev

Večina ljudi, ki so prevzeli nerabljene hiše bogatinov, so bivši vojniki in njih žene, ki so se naveličali čakati, kdaj jim bo vlada preskrbelo pošteno streho.

Do sedaj je večina teh družin bivala po vojaških taboriščih, podzemeljskih zakloniščih, ki so bili zgrajeni med vojno, in raznih zaslonih stavbah.

Dennis Goodwin, neki funkcionar komunistične stranke v Londonu, je rekel reporterjem: "Čakali smo dovolj dolgo, da bi vlada prevzela taka poslopja za stanovanja brezdomcev. Upam, da bo akcija, katero je danes podvzelo 1.500 Londončanov, opozorila javnost na obstoj teh poslopij in kako bi se jih moralo uporabiti."

3 SOVJETSKI PISATELJI IZKLJUČENI IZ ZVEZE

MOSKVA, 10. sept.—Zveza sovjetskih pisateljev je včeraj odstavila svojega predsednika in izključila dvojce pisateljev, ki so bili nedavno ostro kritizirani od vodstva komunistične stranke. Pisateljska zveza je naslovila na svoje člane poziv, da razgalijo značaj kapitalističnega obkroženja Sovjetske unije in da zanesajo v svoje delo militančni duh aktivne ideologije komunizma.

SEJA ČITALNICE

Članstvo čitalnice S.D.D. na Waterloo Rd. se prijazno vabi na sejo, ki se vrši nocoj ob 8. uri. Zdjaj so zopet hladnejši dnevi in bo več časa za čitanje in delo za napredek čitalnice.

Poljaki ogorčeni nad govorom državnega tajnika Byrnesa

VARŠAVA, 10. sept.—Včeraj so se tukaj vršile velike protestne demonstracije proti govoru, katerega je imel prošli petek v Stuttgartu ameriški državni tajnik James F. Byrnes. Demonstranti so šli pred ameriško ambasado, kjer so kričali: "Doli z branilci Nemčije! Doli z Mikolajczykom!"

Pred demonstracijo se je vršilo protestno zborovanje, kjer je podpredmier Vladislav Gomulka žigosal ameriškega državnega tajnika, ker je imel "drznost" dati Nemcem upanje, da se bo vzhodna nemška meja morda revidirala. Zborovanja se je udeležilo 5.000 oseb.

Byrnes je v svojem govoru namreč rekel, da je nemško-poljska ob reki Odra le "časasna," in da se utegne ista revidirati.

Ko je množica, broječa okrog 2.000 oseb, dospela pred hotel "Polonijo," kjer se nahaja ameriška ambasada, je bilo rečeno, da se ambasador Lane nahaja na deželi.

Ko so milicari razpršili demonstrante, so šli pred glavni stan poljske kmečke stranke, kjer tudi izhaja dnevnik "Gazeta Ludowa," katero izdaja Mikolajczyk. Omenjeni list se ni pridružil ostalemu časopisju, ki je ožigosalo Byrnesovo sugestijo, da Zedinjene države poljske zapadne meje ob Odru ne priznavajo za trajno.

GOVERNER ZAHTEVA PREISKAVO "PREVRATNOSTI"

INDIANAPOLIS, Ind., 10. sept.—Ralph F. Gates, governor države Indiana, je danes naprosil odbor zaupnikov Indiana univerze in Indiana State Teachers' kolegija, da preiščejo te dve ustanovi, ker sta obtoženi, da se v njih goji "prevratni duh."

Ameriška Legija je z ozirom na to poslala guberniju resolucijo, v kateri se urgira guberniju, da odredi preiskavo. Vzrok temu je, ker so pred kratkim trije profesorji Indiana univerze in eden od Indiana State Teachers' kolegija podpisali neko peticijo, da naj bi se dalo na volilne liste ob letošnjih volitvah tudi kandidate komunistične stranke.

Nova radio postaja v Clevelandu

WASHINGTON, 10. sept.—Federal Communications Commission je odobrila prošnjo za peto radio oddajno postajo v Clevelandu, katera bo pod kontrolo Ray T. Millerja, bivšega načelnika demokratske stranke v Cuyahoga okraju. Drugi delničarji tega radijskega podjetja so Millerjev odvetniški partner Donald W. Hornbeck in predsednika dveh železniških uniij, A. F. Whitney in Alvanley Johnston ter sedem drugih, ki so zložili skupaj nad \$2.000.000 kapitala.

Nova radijska postaja bo imela 5000-wattno silo in je lastovana po Cleveland Broadcasting Co. Inc.; operirala bo na 1300 kilocycles.

Miller in Hornbeck lastujeta 60 odstotkov glavnice od tega podjetja. Znani časnikar C. A. Seltzer Jr., bo najbrže programni direktor postaje.

ČASTNO ODPUSČEN

Bob Komin, sin Mr. Johna Komina, ki ima svojo lekarno na vogalu Addison Rd. in St. Clair Ave., se je vrnil častno odpusčen od vojakov. Služil je kot lekarnar v jugoslovansko-italijanski zoni. Zdjaj bo delal v očetovi lekarni in mu olajšal dolge delovne ure. Kominova lekarna bo odslej odprta vsak dan izjzjemši nedelje, od 9. zjutraj do 10.30 zvečer.

ZADUSNICA

Jutri zjutraj ob 6.30 uri se bo v cerkvi sv. Vida brala zadusnica ob 30-dnevni smrti Frances Turk. Sorodniki in prijatelji so vabljeni, da se opravi udeležje.

Anglija se odrekla laškim reparacijam; kdo bo plačal?

PARIZ, 10. sept.—Velika Britanija je včeraj italijanski ekonomski komisiji sporočila, da se odrekla italijanski vojni odškodnini v znesku 11 milijard dolarjev. Anglija si bo samo pridržala pravico zapleniti italijansko imovino, ki utegne biti odkrita v Britaniji in njenih kolonijah, o kateri se računa, da ne znaša več kot 10 milijonov dolarjev.

Britska izjava pravi, da je ta sklep pokazal italijanskemu ljudstvu, da Anglija "uvažuje velikost obnove, pred katerim se nahaja Italija in pomoč, katero so nudili Italijani zavezniški stvari."

***

Angleži so seveda pozabili povedati, da je Italija danes za vse praktične svrhe britska kolonija, kateri je poverjena vloga, da služi kot orodje proti slovanskemu vzhodu. Ta angleška "velikodušnost" je tudi precej zaženetna spričo dejstva, da je Anglija sama nedavno v Ameri-

MOSKVA ŽIGOSA ZVEZO MED VATIKANOM IN AMERIŠKIM KAPITALOM

LONDON, 10. sept.—Moskovski radio je danes poročal, da je bil katoliški škof Alois Muench iz Fargo, North Dakota, imenovan za papeškega nuncija v Nemčiji ter izjavil, da je ta akcija dokaz "tesnega sodelovanja, ki obstoji med Vatikanom in ameriškim kapitalom."

Vatikan je 26. julija poročal, da je bil omenjeni ameriški škof imenovan za papeškega zastopnika reliefne misije v Nemčiji. Škof Muench se nahaja v Nemčiji, kjer se je nedavno udeležil zborovanja nemških katoliških škofov v Fuldi.

Moskovski radio se je tudi kritično izrazil glede osebnega zastopnika predsednika Trumana v Vatikanu Myrona Tylorja, ki se sedaj nahaja na obisku v Zed. državah.

AMERIKA NE POVE, KOLIKO VOJAŠTVA IMA V TUJIH DRŽAVAH

WASHINGTON, 10. sept.—Zedinjene države odločno nasprotujejo ruski zahtevi, da naj vsaka država odkrito pove, koliko vojaštva ima v tujih državah pod orožjem. Pravijo, da bodo Amerikanci porabili vso svojo moč, da preprečijo Rusiji izvesti svoj predlog, tudi za ceno nadaljevanja sedanjih razrahljanj njihovih odnosov z rusko vlado.

Ruski delegat pri Združenih narodih, Andrej A. Gromikov je predlagal, da se vsem narodom da dva tedna časa, da podajo natančen pregled števila oboroženega vojaštva v vseh državah, izjzjemši bivših sovražnih držav.

Ako bi bil ruski predlog sprejet, bi bile Zedinjene države primorane povedati, koliko marinov in vojaštva se vzdržuje na Kitajskem, kot tudi, koliko vojaštva ima Anglija na Grškem.

ITALIJA DOBILA VELIKE AMERIŠKE ZALOGE BLAGA

RIM, 10. sept.—Tu je bila podpisana pogodba, glasom katere bodo prodane Italiji vse odviše ameriške armadne zaloge v Sredozemlju, ki so vredne 565 milijonov dolarjev, za 160 milijonov.

PEVSKE VAJE

Vaje pevskega zbora "Slovan" se bodo odslej vršile vsako nedeljo popoldne ob 1. uri v Slov. društvenem domu na Reher Ave. Clane se opozarja, da to upošteva.

Kdor je človekoljub, daruje za otroško bolnico v Sloveniji

Byrnesov govor povzročil mešane občutke v diplomatskih krogih v Washingtonu

WASHINGTON, 10. sept.—V diplomatskih krogih je Byrnesov govor v Stuttgartu izzval mešane občutke. Splošen vtis je, da je Byrnes s tem govorom pospešil razdelitev sveta v dva strogo ločena tabora.

Krogi, ki so od nekdaj zahtevali trd mir z Nemčijo in ki verujejo v strpnost napram Rusiji, so močno kritični napram govoru, medtem ko druga struja, v katero brez dvoma spada predsednik Truman, govor odobrava, češ, da je treba proti Rusiji "odločno nastopiti."

Ti krogi priznavajo, da so Zedinjene države s tem govorom uradno zapustile stališče, ki ga izraža potsdamski sporazum, to da trdijo, da je bila Rusija ona,

Račun za \$300,000 odškodnine predložen jugoslovanski vladi

25,000 voznikov v New Yorku stavka

NEW YORK, 10. sept.—Stavka 25.000 voznikov tovornih avtomobilov, ki je bila oklicana pred 10 dnevi, preti za pretje vseh živiliških trgovin, katerih zaloge so skoro popolnoma pošle. Stavka tudi preti ustaviti obrat dveh največjih industrij v mestu, in sicer stavbene in oblačilne industrije.

Zastopniki verižnih trgovin izjavljajo, da se police hitro praznijo in da ni nobenega izgleda, da se bo dobilo nove zaloge. Neka sladkorna firma je naznanila, da že teden dni ni izvršila nobenih naročil.

Neki unijski vodja AFL, h kateri pripadajo stavkajoči delavci, je danes odprto priznal, da so stavkovni voditelji izgubili vso kontrolo nad stavkarji in da za enkrat ni mogoče misliti na skončanje stavke, ki preti največjemu mestu v deželi s popolno paralizo.

MODERNI VOZOV PRI CESTNI ŽELEZNICI

Do sedaj smo v Clevelandu dobili že okrog 35 novih modernih vozov pri cestni železnici, katere imenujejo "transit liners," in v kratkem jih dobimo še več. Ti novi vozovi bodo vozili po St. Clair in Superior Ave., kjer jih zadnje par tedne že preizkušajo in učijo motormane, kako se operirajo.

Novi vozovi so v vseh ozirih najmodernejši, kar se jih dobi in sedeži so tudi mehki in zelo udobni. S 1. oktobrom bodo pričeli s praktično uporabo novih vozov, ki bodo tudi znatno hitreje vozili.

JUŽNI GOVERNER SE BOJI "RDEČKARJEV"

MOBILE, Ala., 10. sept.—Chauncey M. Sparks, governor države Alabame je dejal, da je treba ustaviti pritok "komunistov" v Ameriko, da se prepreči tretjo vojno. Včeraj je govoril pred konvencijo Alabama Bar Association in dejal, da je Amerika "dumping ground" za ruske komuniste. Obenem je governor svaril 300 advokatov pred nevarnostjo "slepega upoštevanja svobode govora in tiska." Komunisti se poslužujejo obeh privilegijev za razširjenje svojih idej po Ameriki, je rekel Sparks.

Večji del odškodnine ima biti plačan družinam sestreljenih letalcev

WASHINGTON, 10. septembra—Zedinjene države so danes predložile Jugoslaviji zahtevo, da plača od \$300.000 do \$400.000 odškodnine za izgubo ameriških življenj in lastnine, ko sta bila nad jugoslovanskim ozemljem sestreljena dva ameriška vojaška transporta. Pet ameriških letalcev je pri tem izgubilo življenje.

Kakor se razume, imajo dobiti večji del zahtevane odškodnine družine ubitih letalcev, ki so izgubili življenje v Jugoslaviji 19. avgusta.

Informirani diplomatski krogi pravijo, da je par ur po naznanilu državnega podtajnika Dean-a Achesona o zahtevani odškodnini Jugoslavija proviziorno pristala na to, da plača odškodnino za letalce, ki so izgubili življenje, da pa se upira plačtvi za sestreljeni letali.

Dočim spraviljivo stališče maršala Tita ustvarja up, da se bo zadeva brez odlašanja izravnila na obojestransko zadovoljstvo, pa velikost ameriškega računa dokazuje, da Zedinjene države ne iščejo samo formalnega zadoščenja, oziroma plačila.

Opozarja se, da ko so Japonci leta 1937 napadli ameriško topniško ladjo Panay, so Zedinjene države zahtevale in iztirjale nad \$2.214.000 odškodnine. Omenjena vsota je predstavljala plačitev \$1.945.670 škode na topniški ladji ter \$268.337 za tri izgubljene življenja in poškodbe 43 oseb.

Amerikanece v Belgradu obsojen radi prometnega ubojstva

BELGRAD, 10. sept.—William Wedge, star 21 let, doma iz Newtona, Mass., je bil danes od jugoslovanskega sodišča obsojen na osem let zaporu s trdim delom in na plačitev \$7.700, ker je na dan 1. maja, ko se je vršila prvomajska proslava, z "jeepom" ubil nekega jugoslovanskega armadnega častnika, drugemu pa je prizadajal poškodbe.

Wedge-a, ki je poprej služil v armadi, sedaj pa je bil nočni čuvaj na ameriški ambasadi, je zagovarjal jugoslovanski odvetnik, ki je izjavil, da bo vložil priziv na vrhovnem jugoslovanskem sodišču.

Sodnija je odločila, da mora Wedge plačati \$7.000 družini ubitega oficirja, \$700 pa častniku, ki je bil poškodovan.

Medtem ko je Jugoslavija dala razumeti, da v tem slučaju ne bo upoštevala diplomatske imunitete, pa ameriški državni departament upa, da se bo izposlovalo priznanje imunitete, nakar bi se Wedge mogel vrniti v Zedinjene države, Jugoslavija pa bi mogla iztirjati odškodnino potom ameriške ambasade.

VILE ROJENICE

Po devetih letih so se vile rojenice zopet oglasile pri Mr. in Mrs. John Laurich, 19201 Kewanee Ave., in pustile v spomin zalo hčerkico, ki je tehtala 6 funtov in 4 unče. Dekliško ime matere je bilo Angela Gole, le ter je hči družine Gole iz Sylva Ave. Mati in dete se nahajata v Glenville bolnišnici in se dobro počutita. S tem dogodkom so Mr. in Mrs. Laurich na Saranac Rd. in Mr. in Mrs. Gole zopet postali "grandma" in "grandpa". — Čestitamo!

Vladko Maček se nahaja v Ameriki

Iz Chicago došla poročila naznanjajo, da je dospel v Ameriko iz Pariza bivši vodja hrvatske seljačke stranke, Vladko Maček, ki je govoril na "zboru Hrvatov". Govor pa je bil zelo kratek. Iz shoda so bile odpisane resolucije predsedniku Trumanu ter mirovni konferenci. Resolucije so bile ponavljane notranjih in zunanjih sovrznikov nove Jugoslavije, da je sedanja vlada pod vodstvom maršala Tita bila jugoslovanskemu ljudstvu vsiljena ter da vlada v deželi teror, itd. Na shodu je govoril tudi hrvatski župnik Stipanović iz Youngstowna, Ohio, ki je dejal, — kot piše dopisnik "Hrvatskega Sveta", — da Hrvati niso Slovani ter se jih radi tega tudi ne sme istovetiti s katerimkoli slovanskim narodom. Na podlagi tega imajo torej Hrvati pravico, da zahtevajo svojo neodvisno deželo.

Na shodu se je apeliralo na ameriške Hrvate, da prispevajo za fond "za osvobodjenje Hrvatske izpod komunističnega jarma." Borbo za to osvobodjenje, je bilo rečeno na zborovanju, zakonito vodi Vladko Maček.

Veterani so v zadružništvu kupili apartment

Te dni se je 15 bivših vojakov združilo in so skupaj kupili apartment hišo "Earl Chateau," na 11030 Earle Ave.. Potem so šli na sodnijo, da se iz apartmenta iztirja dosedanje najemnike in naredi prostor novim lastnikom. Temu pa se je uprla OPA, češ, da nova korporacija veteranov ni bila ustanovljena pred 17. februarjem 1945 in radi tega nimajo legalne pravice iztirati iz apartment hiše dosedanjih najemnikov. Vojaki s to odločitvijo OPA seveda niso zadovoljni.

POZDRAVI

Pozdrave iz Wisconsina pošilja Mrs. Globočnik iz E. 160 St., ki se s svojima hčerama Mrs. Julia Hokavar in Mrs. Ann Jerse nahaja tamkaj na obisku. Posebno pozdravljajo vse čitatelje Enakopravnosti, Zenski odsek SDD na Waterloo Rd., Progressivne Slovenke krožek št. 1 in Mrs. Kline, ki gre v zlato Florido, kjer si je kupila novi dom. Pišejo tudi, da se kmalu vrnejo domov. Dobro se imejete in srečen povratek!

DAROV ZA "SLOVANA"

Pri pevskem zboru "Slovan" sta darovala po \$5 v prid blagajne, Mr. John Mulec in Mr. Frank Tabor. Odbor se jima iskreno zahvaljuje.

Kdor je človekoljub, daruje za otroško bolnico v Sloveniji

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
4231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town: (Po raznašalcu v Cleveland in po pošti izven mesta):	
For One Year—(Za celo leto)	\$7.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.00
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.50
By Mail in Cleveland, Canada and Mexico: (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):	
For One Year—(Za celo leto)	\$8.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.50
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.75
For Europe, South America and Other Foreign Countries: (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):	
For One Year—(Za celo leto)	\$9.00
For Half Year—(Za pol leta)	5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

Mirko G. Kuhel, tajnik SANSa:

SKLAD ZA OTROŠKO BOLNICO ZAZNAMUJE \$132,621

Kampanja za otroško bolnišnico v Sloveniji se bliža svojemu zaključku. Ze večkrat je bila izražena želja, da bi se završila vsaj koncem septembra. Uradno se je pričela 1. marca tega leta. Ta mesec lahko kvoto \$150,000 dosežemo, ako se nekoliko bolj potrudimo in potrkamo na ona vrata, ki so se do zdaj le za špranjo odprla, ali morda celo nič. Rabimo še dobrih \$17,000. Če pomislimo, da je za dosego skupnega zneska \$150,000 potrebna povprečna mesečna vsota \$25,000, tedaj ni razloga, čemu ne bi v septembru nabrali še ostalih sedemnajst tisoč.

Največji vzgled vsem organizacijam je postavila naša bratska Slovenska narodna podporna jednota, ki je na svoji 13. redni konvenciji v Evelethu, Minn., zadnji mesec zvišala svoj prvotni obljubljeni delež iz \$10,000 na \$25,000.

Druga za njo je Ameriška bratska zveza, ki je naklonila skladu \$5,000.00.

Izmed slovenskih naselbin seveda prednjači mesto Cleveland, kjer se vsota, nabrana pod pokroviteljstvom SANSovih podružnic, približuje znesku \$50,000.

Seznam vseh prispevateljev, ki so darovali \$5 ali več, je od meseca do meseca objavljen v nekaterih naših listih. Ob zaključku kampanje pa bo sestavljen še poseben seznam vseh ustanovnih in častnih članov tega sklada ter objavljen. Celokupni seznam ustanovnih članov (ki so darovali po \$1000 ali več), častnih članov (ki so darovali po \$100 ali več) ter podpornih članov (ki so darovali po \$5 ali več) pa bo odposlan ministrstvu za narodno zdravje pri vladi Ljudske republike Slovenije. Ta seznam bo nima priča o sočutju ameriških Slovencev do slovenske mladine, do bodočnosti slovenskega naroda. Imen darovalcev ne bomo pisali v nikakšno zlato knjigo. Zapisano bo preprosto kot je preprost narod, ki je te prispevke poklonil ljudstvu, ki si je v svoji najhujši uri zaželel življenja in si ga tudi priboril. In to ljudstvo si bo vaše darove zapisalo v svoja srca, v svoj spomin, kjer bodo ostala neizbrisana.

Popolnoma naravno je, da se nasprotniki nove Slovenije in nove Jugoslavije prav nič ne radostijo, ko vidijo v drugih listih vaša imena in lepe vsote poleg imen. Če bi bilo le mogoče, bi radi zavirali in zastavljali to plemenito akcijo, ki je izključno humanitarnega značaja in nima nobenega političnega cilja niti ne političnega ozadja. Mladina, ki si išče telesnega zdravja in hrepeni po okrevanju, ne vprašuje h kateri politični stranki pripadaš ti, ki si daroval in pripomogel k njemu ozdravljenju; ne skrbi jo vprašanje, kakšne vere si ali če jo izjavjaš. Mladina si misli le: Kako dobri in sočutni so naši ameriški strici in tete, naši nepoznani bratje in sestre preko oceana, ki po tolikih letih le niso pozabili na nas. Tisočera jim hvala!

Naši nasprotniki se zavedajo dejstva, da smo si s svojo moralno, gmotno in bolniško podporo pridobili v stari domovini nešteto prijateljev, reakcija pa večje število neprijateljev, ki s pomilovanjem v srcu opazujejo in zasledujejo trtično delo tistih slovenskih izseljencev, kateri so šli s trebuhom za kruhom po svetu, a so po dolgih letih posejanja pri obloženih mizi pozabili, da prihajajo iz tistega naroda, za katerega danes v svoji brezbriznosti nimajo nobene simpatije.

Kri ni voda! Zavedni ameriški Slovenci, katerim so se pridružili tudi naši bratje in sestre v sosednji Kanadi in Mehiki, ki s svojo človekoljubno akcijo pokazali, da ne sledijo zapeljevanju tistih samopostavljenih laživoditeljev, ki vidijo v novi Jugoslaviji konec njihove politične in gospodarske moči, konec prilik za izkoriščevanje ljudskega bogastva v svoje osebne in strankarske sebične namene, in radi tega so svoj narod prodali, izdali in za prežete Judežve groše vodijo svojo strupeno, a neuspešno kampanjo proti Sloveniji, Jugoslaviji in vsem slovanskim deželam, ki so z reakcijo in vso njeno klerofašistično žlahto pošteno obračunali.

Imena v seznamu prispevateljev za otroško bolnišnico v Sloveniji bodo največji dokaz, da ameriški Slovenci niso navadne ovčice, ki jih vsak nepridiprav v volčji obleki preplaši in razžene. Ta seznam bo tudi pravi dokaz, kako velika so naša srca. Kdor se hoče pridružiti, lahko to še

UREDNIKOVA POŠTA

Jayna zahvala odbora za spomenik

Cleveland, Ohio. — Odbor za postavitev spomenika našim fantom in dekletom vojakom druge svetovne vojne v okolici Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd., se iskreno zahvaljuje vsem darovalcem v gotovini, v blagu in vsem posetnikom odkritja spomenika v nedeljo 25. avgusta 1946. Spomenik in priznanje našim fantom in dekletom, ki so služili v ameriški armadi in tistim, ki so darovali svoje življenje za demokracijo sveta, je postavljen.

Najprvo se želimo zahvaliti Johnu E. Lokarju, ki je tako lepo vodil popoldanski program in v svojem govoru izrekel sočutje očetom in materam, ki so izgubili svoje sinove v zadnji vojni. Prav prisrčna hvala, John!

Hvala Miss Florence Unetič, ki je tako ganljivo zapela ameriško himno. Med petjem je ameriški Legijonar lepo počasi vzdignil ameriško zastavo na vrh droga, kjer je potem vihrala v pozdrav našim živim in mrtvim vojakom. Naši fantje vojaki, oblečeni v vojaških uniformah so odkrili spomenik. Hvala vsem, ker ste se zavedali, da s tem izkažete zadnjo in veliko čast našim padlim junakom in borcem v drugi svetovni vojni.

Prav lepa hvala tudi tistemu mladeniču od godbe sv. Jožefa, ki je igral žalostinko v spomin padlim vojakom. Imena žal ne vem. Zahvalim se našemu požrtvovalnemu Francetu Jelerčiču, ki je podaril tako krasen venec v spomin padlim vojakom in za cvetlice materam in očetom, kot tudi predsednici odbora. Iskrena hvala za veliko požrtvovalnost vam in vaši ženi Jennie.

Zahvalim se Mladinskemu pevskemu zboru S. D. Doma za lepo petje. Nadalje hvala pevskemu zboru "Jadran" za take lepe izbrane pesmi, pri katerih je bilo marsikatero oko rosno. Hvala vam vsem za nastop. Zahvalim se tudi vsem govornikom, kot tudi članom Ameriške Legije V. F. W. za vodstvo povorke in še posebno Jack Perskyju, ki je v svojem govoru povdarjal, da so mu znani Slovenci že iz leta 1900, posebno pa še, ker so se borili v prvi in drugi svetovni vojni ob njegovi strani.

Njemu je sledil Vatro J. Grill, ki je zastopal župana. V svojem govoru je predložil navzočim pravo demokracijo sveta. Hvala za lep in pomenljiv govor. Prav lepa hvala tudi državnemu senatorju Wm. H. Boydju za zelo pomemben govor. Za njim je govoril naš koncilman John J. Prince, ki je povdarjal trpljenje vojakov, ki ga doprinašajo za domovino v vojnem času, kar je tudi sam izkusil v prvi svetovni vojni. Hvala, John!

Moram se zahvaliti tudi predsedniku Slovenskega delavskega doma Matt Petroviču za njegov pomembni govor, katerega je izvrstno začrtal, da so njegove besede segle marsikateremu globoko v srce in tam ostale. Hvala tudi vsem društvenim zastopnikom in članstvu društev, ki so se udeležili povorke, zastopnikom in zastopnicam društev še prav posebno.

Prav lepo priznanje in zahvala gre tudi osim orkestrom, ki so ob tej priliki igrali brezplačno in ti so: Johnny Pecon, Frank Janković, Jimmy Kozel, Louis Trebar, Pete Bostelič, Eddy Habat, John Vadal, Eddy Sešek, Jos. Pintar in Pete So-

lach. Hvala zavednim fantom. Lepa zahvala gre tudi požrtvovalni godbi sv. Jožefa za spremstvo pri povorki. Hvala velja vsem darovalcem, posameznikom, organizacijam in društvom, katerih člani zborujejo v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. za vse doprinose k tej slavnosti. Imena darovalcev bodo priobčena na drugem mestu v tem časopisu.

Hvala vsem požrtvovalnim delavcem in delavkam, ki so trdo delali ta dan. Posebno še kuharice, ker one so delale kar 20 ur neprestano; hvala strežajem za baro, ker vsi so bili na svojih mestih ob pravem času. Torej iskrena hvala vsem delavcem in delavkam te prireditve. Omeniti moram še posebej Marinko Fruit Market, ki je daroval vse prikuhe, kar se jih je rabilo pri tej prireditvi. Zato naj prejme lepo zahvalo. Naš odbor se zahvaljuje tudi direktorju S. D. Doma, ki nam je šel na roko v vseh ozirih, kjer in kar smo potrebovali, kot tudi za dvorane, katere so nam dali brezplačno.

Končno prisrčna hvala vsem za prijazno sodelovanje, kot tudi oskrbniku Doma Franku Marušu in njegovi ženi, ki sta bila vedno pripravljena pomagati. Ne smem pa pozabiti našega umetnika Franka Kosiča, ki je napravil tako lepo delo, ki je v ponos celi collinwoodski naselbini. Zato priporočam moža poštenjaka, kadar potrebujete izdelke njegove obrti. Za tista imena, ki so pomotoma izpuščena, ni naša krivda. Saj smo dolgo pisali v listih in pozivali, da prinesete imena. Kdor ni prinesel imena, je dotičnega krivda, ker se ni zanimal. Sedaj vidite, kako krasen je ta spomenik. Nam je žal, da se je tako primerilo. Nekateri so iz začetka govorili, da iz tega ne bo nič. Toda naš delavni odbor je šel na delo in s pomočjo prispevateljev podpore in delavcev, ki so pomagali na vse načine pri tem podvzetju, dovršili delo. Naša začetna pot je bila precej težavna in trnjeva. Pa smo vse ovire premagali. Sedaj smo ponosni na svoje delo. Zavedali smo se, da smo dolžni nekaj storiti za v spomin padlim vojakom, kot tudi živim, da ostane v trajnem spominu.

Tem potom se prav lepo zahvalim listu "Enakopravnost", ker ste nam šli v vseh ozirih prijateljsko na roke, priobčevali naše dopise in imena darovalcev. Zato naj vam izrekam prisrčno zahvalo.

Ne smem pozabiti naše prireditve, katere se vrši 29. septembra za namen, da se vsi stroški te slovesnosti pokrijejo. Treba je namreč še na vrtu okrog spomenika olepšati. Naše delo še ni povsem končano. Naš odbor se že pripravlja za delo. Na tej veselici bomo vsem postregli, kar se zmore, da boste vsi zadovoljni. Za ples bo igral Vadalov orkester. Končno se še enkrat v imenu odbora vsem skupaj zahvalim. Ako sem katerega izpustila, naj mi oprost.

Antonia Tomle, predsednica.

Darovi za spomenik pri Slov. del. domu

Cleveland, O. — Tem potom sporočam javnosti imena darovalcev, kateri so prespevali pri odkritju spomenika, dne 25. avgusta na vrtu Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd., in ti so sledeči:

Mr. in Mrs. Frank Kosich,

kamnosek, \$50; Mr. in Mrs. Fr. Jelerčič, cvetličar \$75; Slovenski delavski dom \$50.

Po \$25: Mr. in Mrs. Frank Mervar, čistilec oblek; Zapadna Slovenska Zveza, Denver, Colo.; Progresivne Slovenke, krožek št. 1; Društvo V Boj štev. 53 SNPJ.

Po \$15: društvo Betsy Ross št. 186; društvo Združeni bratje št. 26 SNPJ; po \$10: društvo Strugglers št. 614 SNPJ; društvo Washington, ZSZ; društvo Blejsko jezero, št. 27 SDZ; društvo Cerkniško jezero štev. ??? SDZ; društvo Utopians št. 604 SNPJ.

Po \$5: Združene Slovenke št. 23 SDZ; East End Social Club. Posamezniki so darovali: po \$15 Mr. Anton Grdina st.

Po \$10: John J. Prince, koncilman, John J. Lokar ml., Joseph Cebular, John Rogelj, Joseph Pozelnik, John Poznik, Fr. Dacar, Louis Podpadec; po \$6: Joseph Klinec.

Po \$5: Matt Petrovich, Matt Intihar, Frank Margec, Frank Barton, Mrs. Mary Medvešek, Karol Kokal, Mr. in Mrs. Frantz, Louis Ark, Mr. in Mrs. Strauss, Mr. in Mrs. John Prudish, Mr. in Mrs. Dobnikar, Mrs. Bratina, Mr. in Mrs. Mike Morel, Mr. in Mrs. Leo Wolf, Mrs. Rolich, John Budnar, Mrs. Jennie Klaus, Mrs. Anna Justin, Frank Mihelich, John Koshel, Mike Podboj, Mr. in Mrs. Lekšan, Mr. in Mrs. Joseph Kovach, Joseph Stražšar, Mr. in Mrs. Frank Unetič, Mr. in Mrs. Jack Marinko, Mr. in Mrs. Louis Sinkovih, West Park, Mr. in Mrs. Frank J. Koss, Mr. in Mrs. Frank Hribar, Vadal's Orkestra, Mr. in Mrs. Anton Godina, Mr. in Mrs. John Čopič, Mr. in Mrs. Andy Gorjanc, Silvester Rolich, Mr. in Mrs. John Terlep.

Po \$3: Louis Prišel, Mrs. Mollie Vidmar, Mrs. Brate, Fr. Humar, Frank Duša, Joseph Činkole Jr., Andy Sosič, Louis Kotnik, Anton Kern.

Po \$2: Carl Samanich, Jack Persky, Frank Trambush, Mrs. Milka Perko, Carl Maršich, Anton Kastelic, Steve Brodnik, Mr. Siskar, Frank Mankš, Andy Maček, Mr. Benčich, Matt Hafner, Bill Koss, Frank Mramor, Mrs. Slokar, Mrs. Louis Simoncic, Mike Hribar, Frank Koss, Joseph Vrabec, Jack Troha, Mrs. Philipus, Joseph Skočaj, Vinko Godina, Frank Doles, Mrs. Frances Bradack, Mrs. Anna Tusek, Mr. McLaughlin, Frank Ipavec, Jack Glažar, Mrs. Mary Wretschko, Mrs. Frances Kremžar, neimenovan \$2.30.

Po \$1: Mary Prelogar, Mary Krass, Jos. Pogracar, Frank Fende, Mary Modie, Jim Ruzich, Nick Brajkovich, Matt Penko, Mary Linc, Anna Boleš, John Mavrich, John Česni, Mr. Cindrič, Viktor Shall, Martin Prebel in dve osebi po 25 centov.

V blagu so darovali: Marinko Fruit Market, Josephine Seitz, Mrs. Menart in društvo Svoboda.

Vsem darovalcem se odbor iskreno zahvaljuje in želi se še več posnemalec, ker se še pobirajo prispevki.

Za odbor,

G. Koshel.

St. Clair Rifle and Hunting Club

Cleveland, O. — Naš klub ima strelske vaje v nedeljo 15. septembra in te so tudi zadnje te sezoni. To radi nabojev, ker se jih zelo težko dobi. Zato se vabi vse naše prijatelje, da nas v nedeljo obišče, ker odbor bo pripravil vsega dovolj za obiskovalce. Zato ste vsi prijazno vabljeni, da pridete na Klubovo farmo v nedeljo 15. septembra.

Izd streljanja z dne 18. avgusta in 1. septembra je sledeči:

Jos. Dovgan	23—22
Anton Novak	20—19
L. Škoda	16

J. Pintar	10
J. Urankar	14
A. Božič	20—21
R. Jelerčič	19
F. Kosec	18—22
J. Mihelich	12
L. Lukek	19—18
J. Lustek	20
J. Papesh	18—17
F. Spenko	20
F. Buch	17

F. Kobal	10
L. Zupančič	18
F. Beck	9
J. Novak	—20
S. Dolence	13—17
S. Malovasic	—19
A. Baraga	16
F. Janša	13
A. Kaučnik	11
Lovski pozdrav,	
J. Papesh, tajnik.	

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

Ponatis iz "Slovenskega poročevalca"

DAN IZSELJENCEV

V MARIBORU

V nedeljo 7. julija se je na Glavnem trgu v Mariboru vršilo veliko zborovanje izseljencev, pregnancev in internirancev, katerega se je udeležilo nad 5,000 žrtev fašizma. Zborovanje je bilo velika obtožba fašističnih metod, ki so hotele uničiti napredno miselnost svobodoljubnega naroda. Govorniki so prikazali v svojih govorih vzroke velikega dogajanja, rast kapitalistične agresivnosti, gospodarski in družabni razvoj, ki je privedel do velikega spora in vloge Sovjetske zveze v domovinski vojni, ki je sledila fašističnemu napadu. Ob nasiljih, ki jih neofašizem izvaja danes nad primorskim ljudstvom, so govorniki ugotovili: kakor nasilje ni moglo streti 1941 leta svobodoljubnega duha, tako ga ne bo tudi danes in primorsko ljudstvo, ki se bori za svoje pravice bo zmagalo. Borba je Slovence spremljala skozi štiri leta vojne, borba je tudi sedaj njih geslo: "Trd bodi, neizprosen mož jekleni!"

Zanimivo je bilo opazovati množico, stare znance, ki so se po letih srečavali, internirance, ki so skupaj pretrpeli strahote taborišč, kako si pripovedujejo in obnavljajo svoje doživljaje. Med množico so bile pomešane narodne noše in taboriščne uniforme. Po končanih govorih in pevskih točkah združenih moških zborov se je množica uvrstila v spredov ter krenila z godbo na čelu po mariborskih ulicah v Meljsko vojašnico. Vseposlov, kjer se je spredov pomikal, se je nabrala na pločnikih velika množica Mariborčanov.

Na dvorišču Meljske kasarne, ki je služila 1941 leta kot zbiralno taborišče vsem izseljencem, se je vršil po 11. uri drugi del zborovanja, ki ga je sicer motila ploha, pa je vendar doseglo svoj namen: oživiti spomin na trpljenje in ponižanje, ki ga je moral tukaj doživeti slovenski človek. Tukaj je govornik Markič orisal bistvo fašizma, ki mu je bil krematorij kot peč, streljanje kot užitek, preganjanje kot naslada, pokazal je na domače izdajalce kulturnodovce, ki so bili v prvi vrsti krivi vsega gorja. V vseh govorih je prišla do izraza duhovna premoč slovenskega človeka, ki je veroval v času največjega nasilja v zmago, ki je odhajal v pregnanstvo s pesmijo na ustih, ker je vedel: vrnil se bo na to zemljo, ki jo zapuščam, med ljudi, ki se bodo za nas borili. Popoldne se je vršil pevski in drugi kulturni program z nastopom pevskega zbora Glasbene Matice.

PRIMORCI SO SI

ZGRADILI NOVI DOM

V soboto 29. junija je bila v Chiamporah pri Miljah svečana otvoritev Ljudskega doma "Alma Vivoda". Svečanosti se je udeležilo nad 6,000 ljudi, antifašistov iz cone A in B. V enem letu požrtvovalnega dela so si prebivalci Chiampora zgradili svoj Ljudski dom, kakršnega ni daleč naokoli. Poslopje ima veliko dvorano, restavracijo in prostore za razne organizacije ter zelo velik vrt. Delavci, ki delajo v ladjedelnicah so vsak večer hiteli na prostovoljno delo za svoj Ljudski dom. V bližini novega doma so razvaline starega doma, katerega so fašisti požgali leta 1922. Ob tisti priliki je padel tudi Santin.

Pri otvoritvi novega Ljudskega doma so sodelovali pevski zbori iz sv. Barbare, Eleri, Plavija, Škofije in godba iz Chiampore. Ob devetih dopoldne je ljudstvo odšlo v veliki povorke na mesto požganega Ljudskega doma in so tam antifašistične darovale lep prapor za novi Ljudski dom. Nato so bile na sporedu razne telovadne točke, nogometna igra in maratonski tek v katerem so tekači tekli iz Trsta do Chiampora. Temu je sledil pevski in godbeni koncert. Po koncertu je govorilo več govornikov, zastopniki raznih organizacij iz Trsta, med drugimi tudi tovariša Regent in Jakšetič. Po govorih so godbe zaigrale delavsko himno, nato se je razvila zabava. V znak tega slavnostnega dneva je na vsaki hiši v Chiamporah visela jugoslovanska zastava, zvečer pa je bila prirejena beneška noč.

PROSLAVA 60-LETNICE CIRIL-METODOVE DRUŽBE

Družba sv. Cirila in Metoda je v nedeljo 7. julija praznovala svojo 60-letnico. Ze v tednu pred praznikom so se vrstile prireditve. Tako so bila v radio predavanja o najbolj perečih obmejnih vprašanjih.

Sentjakovski oder je v petek zvečer uprizoril "Tugomera". V soboto zvečer je bila v Operi slavnostna akademija. Za uvod je spregovoril dr. Simon Dolar, ki je opisal dosedanje delo družbe in razvil njene nove naloge. Prosvetnega ministra vlade LRS dr. Ferdo Kozaka je zastopal njegov odposlanec dr. Stane Mikuz. Čestital je družbi k visokemu jubileju in se zahvalil za velike uspehe, ki jih je izvršila v prid narodni obrambi, še posebno v prid obmejnemu šolstvu. Zlasti je naglasil: ako je ob 25-letnici CMD obiskovalo njene šole na Tržaškem in Primorskem toliko in toliko tisočev slovenskih otrok, tedaj za gotovo vemo, da so to bili starši tiste požrtvovalne in borbene mladine, ki stoji danes tako odločno na braniku naših pravic. Sledila je predstava "Ero z onega sveta".

Obnovitveno delo družbe je že pokazalo prve uspehe. Danes je že na delu 20 podružnic v glavnih slovenskih krajih, drugod so v pripravi. Dr. Simon Dolar je toplo pozdravil vse zbrane, med njimi ministra za socialno politiko vlade LRS dr. Antona Kržišnika, zastopnika univerze prof. dr. Sajovica, požrtvovalno tržaško narodno delavko Milko Mankočev, predsednika Glasbene Matice dr. Ravnikarja, zastopnika koroških Slovencev Frana Uršiča in druge. V nadaljnjih izjavah jih je dr. Simon Dolar začrtal nove smernice, po katerih se bo CMD prilagodila novim potrebam Jugoslavije in sodelovala z Osvobodilno fronto.

Vsak en dolar! Clevelandski Slovenci bi morali nabrati eno tretjino določene vsote za otroško bolnišnico v Sloveniji. Če se bo zavedal vsak Slovenec in Slovenka z pokolonom enega dolarja, pa se bo stvar uresničila! Tudi v uradu "Enakopravnosti" se sprejemajo doneski.

Slovenski ameriški narodni svet

3935 W. 26th Street, Chicago 23, Ill.

Na zadnji (prvi) konvenciji SANS, ki se je vršila 2. in 3. sept. 1944 v Clevelandu, so bili izvoljeni sledeči uradniki, gl. odborniki in člani širšega odbora:

CASTNI ČLANI:

Castni predsednik: LOUIS ADAMIC, Milford, N. J.
Castna podpredsednica: MARIE PRISLAND, 1034 Dillingham Avenue, Sheboygan, Wis.
Castni član: DR. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.

CLANI EKSEKUTIVE:

Predsednik: ETEIN KRISTAN, 23 Beechtree St., Grand Haven, Mich.
1. podpredsednik: JANKO N. ROGELJ, 6208 Schade Ave., Cleveland 3, O.
2. podpredsednik: FRED A. VIDER, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois.

Tajnik: MIRKO G. KUHEL, 3935 W. 26th St., Chicago 23, Ill.
Blagajnik: VINCENT CANKAR, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
Zapisnikar: JACOB ZUPAN, 1400 So. Lombard Ave., Berwyn, Ill.

Člani:
LEO JURJOVEC, 1840 W. 22nd Pl., Chicago 8, Ill.
ANTON KRAPENC, 1636 W. 21st Pl., Chicago 8, Ill.
LEOPOLD KUSHLAN, 6409 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.
ALBINA NOVAK, 6117 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.
FRANK ZAITZ, 2301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

NADZORNI ODBOR:

LOUIS ZELEDNIKAR, predsednik, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.
JOSIE ZAKRAJEK, 7603 Cornelia Ave., Cleveland 3, Ohio.
JOSEPH ZAVERTNIK, 309 Tennally Rd., Englewood, N. J.

SIRSI ODBOR:

ANTON DEBEVC, 1930 So. 15th St., Sheboygan, Wis.
JOSEPH F. DURN, 15605 Waterloo Rd., Cleveland 10, Ohio.
JOSEPHINE JERJAVEC, 527 No. Chicago St., Joliet, Ill.
THERESA GERZEL, 334 Erie Ave., W. Alliquippa, Pa.
ANTON HORZEN, 1239 First St., La Salle, Ill.
ANTHONY JERSIN, 4676 Washington St., Denver, Colo.
REV. MATH KEBE, 223—57th St., Pittsburgh 1, Pa.
FRANK KLUNE, 604—3rd St., N. W., Chisholm, Minn.
HELENA KUSAR, 1936 So. Kenilworth Ave., Berwyn, Ill.
KATHERINE KRANZ, 1733 Hawthorne Ave., Detroit 3, Mich.
JOHN KVARTICH, 411 Station St., Bridgeville, Pa.
JOHN POLLOCK, 24465 Lakeland Blvd., Noble, Ohio.
LUDVIK MUTZ, 364 Menahan St., Brooklyn, N. Y.
ANTOINETTE SIMICICH, 17410 Nottingham Rd., Cleveland 19, Ohio.
THERESA SPECK, 4658 Rosa Ave., St. Louis 16, Mo.
VALENTINE STROJ, 1040 N. Holmes Ave., Indianapolis, Ind.
JOHN M. STONICH, 1634 Cedar St., Pueblo, Colo.
ANDREW VIDRICH, 706 Forest Ave., Johnstown, Pa.
ANTON ZBASNIK, A. F. U. Bldg., Ely, Minn.
JOSEPH ZORC, 1045 Wadsworth Ave., No. Chicago, Ill.

Mlinarjev Janez

Spišal: F. Kočever

(Nadaljevanje)

No, bodisi kakor že hoče, Martinaška je morala sedaj tudi že misliti na odhod, zato si je popravila svojo zeleno čepico, ki je bila pred kakim pol stoletjem morda nova, če je ni tedaj kupila kje pod roko; sedela ji je na zatilniku kakor zelena veja. Tudi maščobe in nesnage ni bilo pogrešati na nji.

"Lahko noč, Marko! Marjetico vam bom že pravočasno pripeljala, bati se vam ni prav nič treba za njo, saj bom jaz pri nji. Lahko noč!" ji odgovori Pengar.

"Bog, se oglasi Martinaška še enočas za plotom, ker je hotela vedno imeti zadnjo besedo. Pengar se obrne na levo, Martinaška in Marjetica pa na desno.

Komaj sta se bili kakih deset korakov oddaljili od prelaza, se ozre Martinaška po očetu, je li še videti ali ne in — res je stal mož še vedno pri prelazu in gledal za njima. Po bliskovito hitro se Martinaška zopet zasuje in podvzuje Marjetico, da bi se čim prej umaknili ljudem iz pred oči. Prišedši za visok plot, povzame Martinaška zopet besedo ter jame Marjetici nekaj pripovedovati, da je ubogi deklici obraz sedaj zardeval sedaj zopet obledeval. Nehote se je prišla za kipeče nedrije, kakor bi jo kaj dušilo.

"Štirperesne detelje torej nama ni več treba," povpraša čez nekoliko časa Marjetica bojazljivo.

"Nič več ne," je bil kratek odgovor, "Janez te ima rad! Sam mi je to povedal. Ko bi je

ti ne bila že povila v šopek, bi jo kar brez skrbi vrgla proč. Sicer mi jo pa le daj s šopkom vred, škodovalo ne bo nikakor!" "Kdaj pa vam je to reklo?" izprašuje Marjetica zvedavo.

"Danes pri Sv. Ani; kar sam je začel. Toda če bi tudi ne bil, bi ga bila polagoma že speljala na pravo pot. Saj mi vse pove, karkoli ima na sru in kaj bi mi tudi ne, saj sem ga vendar pestovala."

"Ob kateri priliki vam je razodel to? Povejte mi!" — "Tako-le je bilo. Videl me je delati ognjišče in približal se mi je. Četudi ga nisem prosila, mi začne takoj ruše rezati zanj in pa zdihuje vmes. Hitro sem spoznala, da mora biti jako slabe volje. "Kaj ti je, Janez," sem ga nagovorila, "da si že več časa tako otožen, ti, ki si bil vedno vesel in zgovoren, vedno le v društvu fantovskem? Ze nekaj časa opazujem, da se ogibaš ljudem, ki si jih poprej iskal. Ako me moje stare oči ne varajo, moraš biti ali bolan ali pa zaljubljen, kaj ne da?"

Debelo me je pogledal in noga mu je obtičala na lopati. Sprvega je tajil in tako dela vsakdo, kdor je še nedolžnega srca, ker ga je sram, se razodeči. No, beseda je dala besedo in doždeval se mi je čedalje zapupnejši. Dobro je bilo, da naju ni nikdo motil. Le Lukaška in Strnaška sta stikali glavi skupaj, akoravno nista mogli ujeti niti besedice. Ko je že narezal zadošči ruš, jih znosi k meni in se hoče posloviti. "Janez, počakaj malo, ti bom nekaj povedala." "Le hitro, ne utegnem se muditi, fantje me že čakajo!" (Dolge prihodnje)

Naše ljudske knjižnice

Posneto iz "Slovenskega poročevalca"

Nemci so že v prvih mesecih okupacije v grmadah sežigali slovenske knjige. Tudi kraji, okupirani po Italijanih, razni Ljubljane, so po večini izgubili svoje knjižnice. Razpuščena so bila društva, ki so bila običajno lastniki knjižnic, knjige so deloma raznesli, deloma pa so bile uničene ob raznih ofenzivah in

druga pa dejstvo, da je treba za nabavo novih knjig precej denarja.

Prosvetno ministrstvo je v tem pogledu nudilo pomoč. Izdalo je odlok, naj se polovica novih, po knjigarnah zaplenjenih knjig razdeli ljudskim knjižnicam po polovični predvojni ceni. Tako je bilo določeno za Slovence vključno s Primorsko in Koroško 123,270 knjig v skupni vrednosti (polovična cena) 1,728,000 dinarjev. Od teh je že razposlanih na okrožja in v Trst 84,000 knjig v vrednosti (polovični) 1,130,000 dinarjev.

Ostale knjige so še v polah in bodo postopoma vezane in razposlane po knjižnicah. Koliko ljubezni do slovenske knjige goji naše ljudstvo, pa je razvidno iz sledečih podatkov:

Samo mariborsko okrožje je z raznimi prireditvami, nabiralnimi akcijami, kot je bil teden slovenske knjige in podobno, zbralo doslej znanih podatkih preko 630,000 dinarjev ter več kot 14,000 knjig, od katerih je seveda precej tudi nerabnih.

Novomeško okrožje je že plačalo okrog 200,000 dinarjev, naročilo pa je knjig za 400,000 dinarjev. Samo izseljeniški pas — Krško je nabral preko 80,000 dinarjev. Ne smemo pozabiti, da se je te nabiralne akcije udeležila zadnja pohorska in gorjanska vas, da je okraj Mursko Sobota nabral 44,991 dinarjev, Radgona 55,711 dinarjev, okraj Ptuj 141,000 dinarjev itd.

Vsega doslej zbranega denarja je mnogo preko 1,000,000 dinarjev. Knjižnice same tudi stalno kupujejo nove knjige, ki so izšle po osvoboditvi.

V mariborskem okrožju že posluje 129 ljudskih knjižnic, preko 125 pa jih je v pripravi, to se pravi, da bodo začele poslovati takoj ko bodo prejeli knjige, za katere so že zbrali denar. Vse te knjižnice imajo le okrog 23,100 knjig. To so razen v nekaj primerih zelo majhne knjižnice, ki pa imajo vse pogoje, da se razvijejo v lepo urejene knjižnice. Vsi knjižničarji so obiskali dvo dnevno knjižničarske tečaje skupno okrog 240 udeležencev, ki so bili po vseh okrajih.

Skoraj vse knjižnice so si že nabavile potrebne tiskovine. Pet okrajev ima okrajni knjižničarski svet, pa tudi posamezni kraji imajo že krajevne knjižničarske odbore, ki skrbijo za razvoj knjižnic. Organizacija ljudskih knjižnic je najboljša v mariborskem okrožju, vendar pa je tudi v ostalih okrožjih prav tako zanimanje za ljudske knjižnice.

V okrožju Ljubljana-okolica

posluje v petih okrajih 72 knjižnice, preko 30 pa jih je v pripravi. V štirih okrajih znaša število knjig 23,485, v okraju Kranj in Rakek imajo tudi okrajni knjižničarski svet.

V celjskem okrožju so javili trije okraji, da posluje 30 knjižnic, 27 jih je v pripravi, od teh imata dva okraja 8,762 knjig. Vse okrožje skupaj je imelo sredi februarja 76 knjižnic, ki so že poslovale ali pa so bile v pripravi.

V novomeškem okrožju se je prijavilo 60 knjižnic že v januarju. Sedaj posluje v treh okrajih 21 knjižnic, 31 bo odprtih, ko dobe naročene knjige.

Ljubljana ima tri velike ljudske knjižnice in to: Javno knjižnico Glavnega odbora ESZN s 26,764 knjigami, Ljudsko knjižnico s 16,000 knjigami ter št. Jakobsko knjižnico s 45,000 knjigami. Razen teh je v Ljubljani še 20 četrtinskih in sindikalnih ljudskih knjižnic.

Visoko narodno zavest in ljubezen do slovenske knjige je najbolj pokazalo naše desetletje: tlačen primorsko ljudstvo. Že takoj po italijanski kapitulaciji in med nemško okupacijo so pričeli zbirati denar in knjige za slovenske knjižnice. Čisti dobiček vseh proslav 100-letnice rojstva Simon Gregorčiča so namenili v korist ljudskim knjižnicam. Samo v coni B imamo danes po delno točnih poročilih 87 lepih ljudskih knjižnic in 17 čitalnic.

Vipavski okraj ima 24 knjižnic s preko 5,200 knjigami ter eno čitalnico. Okraj Idrija ima štiri knjižnice in eno čitalnico, Ilirsko Bistrica 11 knjižnic in štiri čitalnice. Hrpelje devet knjižnic s 1,361 knjigami in eno čitalnico. Grgar štiri knjižnice in štiri čitalnice. Tolmin 25 knjižnic in eno čitalnico. Postojna 10 knjižnic s 5,300 knjigami in petimi čitalnicami.

Železničarski sindikat v Ljubljani je podaril primorskim bratom svojo knjižnico, ki šteje 4,000 izbranih in lepo ohranjenih knjig. Ta knjižnica je gotovo najlepša in največja knjižnica na Primorskem. Sedaj je nameščena v St. Petru na Krasu.

Za Primorsko pomeni knjižnica mnogo več kot običajno branje. Primorska mladina se pri branju slovenskih knjig uči pravega slovenskega jezika, ker pod italijanskim fašizmom ni imela možnosti, da bi se učila materinskega jezika.

Primorski Slovenci bi dali vse za knjige. Ljudje se pritrjujejo pri kruhu in komaj čakajo, da bi pričeli prodajati sadje, da bi si lahko kupili dobrih slovenskih

knjig. Pravim dobrih, ker imajo tudi stare knjige, ki so jih nabirali 25 let, vendar pa danes zavračajo knjige s staro miselnostjo. Vsaka vas se tepe za novo knjigo. Če pride nova knjiga v primorsko vas je to naravnost dogodek za nje. Ob večerih se zberejo vsi, tudi starčki, in skupno berejo.

Primorske knjižnice rešuje le skupna moč. Dobra knjiga, ki pride tja, je nov korak v borbi proti fašizmu. Tiskovni sklad za Primorsko in Koroško, ki ga je razpisal IOOF Slovenije in pa razne knjižne nabiralne akcije, ogromno prispevajo k temu cilju.

Sindikalne knjižnice so v nekaterih krajih kot v Murski Soboti, Rušah, Trzinu, Sevnici itd. združene z ljudskimi knjižnicami. Imamo pa preko 60 sindikalnih knjižnic, ki imajo značaj ljudske knjižnice. Od teh jih odpade samo na mesto Maribor 28 s 3,219 knjigami, na Kranj pa 13 s 1,020 knjigami. Ne bi bilo prav, če bi rekli, da so na primer sindikati v Kranju napravili napako, ker je vsak od njih nabavil povprečno 78 leposlovnih knjig ter odprl svojo knjižnico. S tem so pokazali zanimanje za knjigo. Poleg teh knjižnic je v Kranju tudi ljudska knjižnica Krajevne odbora. Jasno je, da v Kranju za 14 ljudskih knjižnic ni prostora, niti nimajo te knjižnice možnosti, da bi se razvijale.

Tako na primer Ljudska knjižnica Krajevne odbora s 500 knjigami je imela v šestih tednih 224 dinarjev prometa. Če pa bi se vseh 14 knjižnic združilo v eno veliko sindikalno knjižnico, in bi jo podpirali vsi sindikati, ker knjižnice običajno niso rentabilne, temveč pasivne, bi dobilo maseto Kranj res lepo, kvalitetno knjižnico z veliko izbiro knjig in ta bi lahko imela poklicnega knjižničarja. Po tovarnah pa naj bi si sindikati uredili čitalnice s strokovnimi knjigami, političnimi brošurami in časopisi.

Isto velja za vse kraje, kjer se cenijo sile. V nekaterih manjših krajih se dogaja, da ima mladina svojo ljudsko knjižnico, Antifašistične žene svojo, sindikati svojo. Take majhne knjižnice bodo začle v materialne težave in bodo ostale vedno le majhne knjižnice ali pa bodo propadle, ker je treba takoj ob ustanovitvi knjižnice misliti na to, kdo bo knjižnico gmotno podpiral. Če bodo masovne organizacije združene ustanovile knjižnico, jo same podpirale, poleg tega pa še krejvni odbor potem je knjižnici zagotovljen obstoj in razvoj.

Veliko število ljudskih knjižnic, ki smo ga dosedaj dosegli, pomeni, da se zavedamo važnosti ljudskih knjižnic. Toda prvi polet kaj lahko upade, če ne bomo nudili zlasti mladim knjižničarjem strokovne pomoči.

Doslej smo imeli v Ljubljani deset-dnevni knjižničarski tečaj, ki ga je z uspehom opravilo 35 tečajnikov. Vsi sedaj delajo v knjižnicah, nekateri od njih pa prireajo dvodnevne knjižničarske tečaje po okrajih. Ti tečaji so pokazali lepe uspehe. Udeleženci knjižničarskega tečaja v Dolnji Lendavi so na primer sklenili, da bodo tekmovali v naslednjem:

1. Kjer še ni knjižnic, jih bodo ustanovili.
2. Povsod bodo ustanovili čitalnice in bralne krožke.
3. Zbrali bodo čim več denarja za nakup vseh knjig in to s prireditvami ter nabiralnimi akcijami Zveze mladine.
4. Uredili bodo knjižnice po navodilih Pravilnika o ljudskih knjižnicah, izločili bodo neprimerne knjige, naročili štampiljke, da bodo vse knjižnice enotno poslovale.
5. Vsak od tečajnikov si je zadal nalog, da bo vzgojil v svoji vasi še po enega knjižničarja.
6. Pridobili bodo čim več bralcev.

Dvodnevne knjižničarske tečaje pripravlja sedaj več okrajev.

Kjer še ni mogoče ustanoviti ljudske knjižnice, naj bi bila čitalnica, po možnosti z bralnimi večeri. Okraj Murska Soba ima 28 bralnih krožkov, okraj Radgona pa 27, tudi po drugih krajih že ustanavljajo čitalnice, pravega razmaha doslej še niso dosegle.

Državna založba v Ljubljani bo nabavljala knjige vseh naših založb z 22 do 25% popusta pod \$5,000.

pogojem, da okraj skupno naroči knjige za vse svoje knjižnice.

S skupnim naročanjem bomo omogočili Državni zalozi, da bo vezala specialno za knjižnice, to se pravi, da bodo močnejše vezane in cenejše.

Kraji, ki bodo zbrali primeren količin denarja, bodo pri Državni zalozi lahko kupili manjšo ali večjo zbirko knjig, ki so na knjižnem trgu in so primerne za ljudske knjižnice. Take kolekcije knjig bo založba razglasila poimensko in označila ceno za poedine kolekcije.

Ljudske knjižnice so središče in obnova vsega ljudsko prosvetnega dela, zato naj bo naša vodilna misel: vsakemu kraju ljudsko knjižnico ali čitalnico in slehernemu človeku slovensko knjigo in časopis. M. K.

Posestvo v Floridi

izven mesta, po zmerni ceni v prijazni slovenski naselbini, kjer se prideluje zelenjavo in sadje celo zimo. Ed. Delles, R. 1, New Smyrna Beach, Fla.

Hiša naprodaj

5 sob na enem nadstropju; lepe velike in prijetne sobe. Ognjišče; dve garaži, lota 50x300. V Euclid, O., blizu busov. Pokličite pred 8. uro zjutraj ali po 5. uri zvečer: RE 0255; ali pa čez dan v nedeljo in soboto.

Šerifova prodaja

Šerif okraja Cuyahoga bo dal na javno prodajo 30. septembra 1946, ob 10. uri zjutraj v sobi št. 26 mestnega sodišča, eno hišo za eno družino in eno dvo-družinsko hišo, na naslovu 1406-1408 E 33 St., in sicer najvišjemu ponudniku. Za podrobnosti pokličite MA 3786.

Minimalna ponudba je za \$3,333.33; ocenjena vrednost na založb z 22 do 25% popusta pod \$5,000.

ČE TRPITE VSLED NADUHE, pridite v naše gledališče, kjer imamo umetno prezračenje, ki vam bo olajšalo muke. Kažemo vedno najlepše slike.

ORKO KEITH'S THEATRE, E. 105 & Euclid

POLITIČEN OGLAS

POLITIČEN OGLAS

Čas je za premembo

SEDAJ JE ČAS ZA PREMEMBO v vodstvu naše države in dežele. Mi moramo imeti SEDAJ realističen prevdarek in realistično akcijo na mnogih problemih, pred kakimi naša država danes stoji. Veterani morajo dobiti prebivališča. Zmeda v državnem likerskem departmentu mora biti počistena. Davčno breme v tej državi bi moralo biti in je lahko zmanjšano SEDAJ.

SEDAJ JE ČAS ZA AKCIJO. Vsi volilci so vabljani, da se danes pridružijo odboru Herbert for Governor kot prva stopnja v premembi vodstva naše države in vlade, ki bo reševalo sedanje in bodoče nujnosti.

Izpolnite in vrnite spodnji kupon danes. To vas ničesar ne stane.

Herbert for Governor Committee
621 Union Commerce Building
Cleveland, Ohio

Jaz sem mnenja, DA JE ČAS ZA PREMEMBO, da se upostavi trdno vodstvo v Ohio in deželi. Jaz bom storil moj del z tem, da se bom danes pridružil ODBORU HERBERT FOR GOVERNOR.

☐ KOZMOPOLITANSKI ODBOR ☐ ODBOR MLADIH VOLILCEV

☐ ŽENSKI ODBOR ☐ ODBOR TRGOVCEV

Prosim pošljite mi člansko karto in polne podatke na:

Ime _____

Naslov _____

(Prosim, napišite vaše ime in naslov razločno)

SLOVENSKA KUCHARICA

NOVA KNJIGA S KUHINJSKIMI RECEPTI, sestavljena po Ivanki Zakrajšek v New Yorku

JE NAPRODAJ V URADU

"ENAKOPRAVNOSTI"

CENA KNJIGE \$5

COURTESY—THE STANDARD OIL CO. (OHIO) NO. 11

Famous far beyond the borders of Ohio is the Hocking County region. Here nature has exerted herself to make a wonderland for man's enjoyment.

Deep, mysterious forest-clad ravines, rushing streams, towering cliffs, and age-old caves combine to fascinate the visitor.

Owned and maintained by the state, shelter houses, camping places and picnic facilities have been developed for those who wish to enjoy a day or a vacation in this rugged, picturesque wilderness.

There are miles of scenic footpaths which lead the hiker into the innermost recesses of this wonderland.

There are many spectacular spots to be visited in the Hocking County parks. Rock House, for instance, is a huge natural cavern, high up on the side of a cliff. Through great cathedral-like win-

dows which have been worn through the solid rock are views of the deep ravine below.

Old Man's Cave, formerly reached by a winding narrow pathway, is now readily accessible by means of a tunnel stairway. It is one of the attractions of this unusual area.

Both of these can be reached by Route 374 and are northeast of South Bloomingville.

Ash Cave is a great overhanging rock under which, tradition says, the Indians rested and camped on their trips through this area. It is one of the most unusual rock formations in the state.

Ash Cave is on State Route 56, southeast of South Bloomingville. In addition to these three spectacular pieces of nature's handiwork there are scores of other spots worth visiting and reminiscent of the days of Ohio's first inhabitants.

Logan is the central point from which visitors to Hocking County's wonders can conveniently radiate. At nearby Athens is Ohio University—the state's first land grant college.

West of Athens on Route 278 is Zaleski State Forest with its lovely Lake Hope. Here are fishing, boating, camping and hiking. A limited number of cabins are available. Reservations should be made through the State Forest Ranger, Zaleski State Park, Zaleski, Ohio.

East of Logan is New Straitsville, long famous for the slowly burning coal mines deep underground. For years efforts were made to stop these smoldering fires.

This is one of Ohio's most interesting and scenic areas and well worth the detailed attention of Ohio travelers.

Prva šolska spričevala v svobodni domovini

Ponatis iz "Slovenskega poročevalca"

Z zadnjim dnem julija bodo dobili dijaki naših srednjih šol šolska spričevala in šolski prostori se bodo zaprli do septembra, ko se bodo znova odprli naši učenci za mladino. S koncem junija smo dokončali prvo šolsko leto po osvoboditvi, prvo leto po težkih štirih letih okupacije. Z veseljem zadoščanjem dijaki in profesorji pregledujejo svoje delo in ocenjujejo svoj napredek. Napravili so velik korak za obnovo naše domovine.

Dediščina, ki nam jo je zapustila okupacija, je bila obupna. Osvajalci so hoteli iz slovenskega naroda napraviti nemo in gluho tolpo, ki ne bi imela svojega jezika, svoje besede in svoje duhovne kulture. Zato so se žgali tudi vse knjižnice po naših srednjih šolah, razgnali slovensko učiteljsko na vse vetrove, v šole sprejemali sebi naklonjene in upogljive študente, v predmete vnesli poleg tujega jezika še prej in še bolj tujega duha, duha Mussolinijevega Gilla, Hitlerjeve mladine in madžarskega njilaštva.

Treba je bilo zdemoralizirati mladino tako, da ne bo dela voljna, da ne bo disciplinirana, aretacije, zapori, internacije itd. so na tisoče dijakov vrgle daleč stran od rodne zemlje in jim onemogočile, da bi se izobraževali ljudstvu in sebi v korist.

Javno življenje je bilo napolnjeno s tujim duhom in tujo propagando in izdajalskim kapitulanstvom narodnih izdajalcev. In tako bi lahko naštevali še in še vrste načinov, s katerimi je tujec hotel ubiti našo mlado silo in s tem spodrežati korenine našemu narodu.

Kako je mladina odgovarjala

na osvajačeve ukrepe, vemo vsi prav dobro. Tista sila, ki jo je mladina kazala med okupacijo, tista sila je bila že takoj spočetka porok, da bo tudi v dobi po osvoboditvi enako močna, da bo kazala enak polet, da, še več, da bo silo po osvoboditvi pokazala vsemu narodu polet in udarnost, kot more biti lastna samo samozavestnemu, sproščenemu, nalog do skupnosti se zavedajočemu mlademu rodu. Šolsko leto na naših srednjih šolah prica, da smo se zavedali svojih nalog in da smo jih kot profesorji in kot dijaki s polno odgovornostjo reševali.

Izvršili smo velik del zastavljenih nalog in naš sedanji polet jamči, da bomo v svojem delu v bodoče kmalu dosegli tisto stopnjo, ki bo odgovarjala ne samo nekdanjemu najboljšemu stanju na naših srednjih šolah, ampak bo to stanje prekašala.

Letošnje šolsko leto, ki ga profesorji in dijaki končujemo z zadnjim junijem, smo začeli z dnem osvoboditve v maju lanskega leta. Od prvih dni osvoboditve do danes je neprekinjeno sklenjena veriga šolskih delovnih dni. Lansko poletje ni bilo poletje počitnic, ampak poletje priprav za prvo redno šolsko leto 1945-46. Takoj v mesecu maju in juniju so se dijaki seznanjali s pridobitvami osvobodilnega boja in z njegovo zgodovino, v predelih, ki so bili pod nemško okupacijo, pa splošno s slovensko in jugoslovansko zgodovino ter zemljepisno podobo naše domovine ter zlasti s slovenskim jezikom.

Naslednji meseci do oktobra so bili posvečeni študiju na posebnih tečajih, da dijaki preide-

jo z najrazličnejših programov, najrazličnejših srednjih šol na enoten program nove slovenske in jugoslovanske srednje šole. Poletni meseci so obenem bili posvečeni urejanju šolskih prostorov. Mladina in profesorji so šolske prostore naših srednjih šol sami čistili, sami prenašali šolsko opremo, urejali kabinete, belili sobe in hodnike, izvedli nešteto delovnih akcij, da usposobijo izropane, od tuje vojašine uničene, požgane, bombardirane šolske prostore za šolsko uporabo. Brez sredstev in brez strokovne pomoči je naša srednješolska mladina s svojimi proforskimi zbori pripravila šolske prostore in v jeseni začela s prvim rednim šolskim letom po osvoboditvi.

Od lanskega oktobra, ko smo začeli z rednim šolskim poukom, do srede junija, ko smo z njim prenehali, so mladina in proforskimi zbori s polnim poletom izvršili svoje šolske dolžnosti. Brez pretiravanja lahko rečemo, da smo v letošnjem šolskem letu, prvem v naši svobodi, izvršili toliko dela in se toliko naučili, kakor smo se naučili pod okupacijo v treh letih. Pred nami so bili svetli cilji: kako čim več in čim hitreje zgraditi sebe, pridobiti si znanja in ga dati na razpolago naši skupnosti. Vse naše delo je izviralo iz prepričanja, da smo kot mladina in kot delovno izobraženstvo dolžni stopiti več kot vsi drugi za obnovo razrušene domovine.

Ravnali smo se po besedah maršala Tita, ki smo jih vsak dan brali na platnicah naših dijaških knjižic: "Sedaj je naša naloga, da pozidamo domovino,

DOUBLE-DECKER . . . Elbie Fletcher, first baseman of the Pittsburgh Pirates, and his six-year-old son, Bobby, team up to spear a couple of high ones as they enjoyed a pop-and-son frolic before game against Cincinnati Reds.

GREETINGS, IKE . . . A charming Panamanian girl, dressed in native La Pollera costume, is captured by the warm and friendly smile of genial General "Ike" Eisenhower during a temborito dance while on visit to Panama.

CHEMISTRY'S HIGHEST . . . Prof. Roger Adams, University of Illinois, one of leading organic chemists, who has been awarded the Priestley Medal of the American Chemical Society—the organization's highest award for 1946.

OGLAŠAJTE V —
"ENAKOPRAVNOSTI"

Uncle Sam Says

I doff my hat to labor, Labor Day, not only for doing a grand job for our country in time of war but for its good sense in continuing to invest part of its earnings in U. S. Savings Bonds. Millions of my nieces and nephews discovered that ownership of U. S. Savings Bonds is an easy, effective, profitable way to save for their future. Savings Bonds are as American as Labor Day itself. Be in step with today's parades of payroll savers.

U. S. Treasury Department

našo porušeno domovino." Ruševine, ki smo jih morali popraviti mi, to so bile ruševine, ki jih je zapustila doba okupacije, ruševine, ki jim pravimo neznanje, zaostalost, nediscipliniranost, površnost, lenoba, neodgovornost do sebe in naroda in podobno.

S temi težkimi sencami preteklosti smo se borili dolge mesece. Brez lastne krivde so se borili s težkimi posledicami okupacije tisti, ki jim pod okupacijo sploh ni bilo mogoče študirati. Morali so študirati za dve, tri leta nazaj in obenem za tekoče šolsko leto. Zaostanki in znanju pa so bili skoroda enaki pri tistih, ki so v šolo hodili, ker je šola bila neredna. Tako smo se morali med seboj iskati in se prizadevati, da se najdemo na isti ravni, da dosežemo vsi skupne, enake, najboljše rezultate v znanju. V splošnem je mogoče reči, da smo se dela lotili s polno resnostjo, in z največjo vnemo. Res, da vse šole niso enako dosegle postavljenih ciljev. Ponekod so proforskimi zbori bili še

popustljivi, ponekod že prestrogi. Ocenjevanje, ki je spočetka bilo na slovenskem celotnem ozemlju precej neenotno zelo različno, se je v glavnem poenotilo.

Sedanji rezultati ob koncu šolskega leta so postavljeni s približno enakimi merili in zato realni. Kljub pomanjkanju šolskih knjig ki jih za nekatere predmete sploh ni bilo, kljub neprestanemu, v prehodnem času pač potrebnemu premeščanju proforskoga kadra, kljub stalnemu prilivu v razrede novih dijakov, ki so prihajali iz internacij, zaporov, vojske itd., več mesecev po začetku leta in s tem vnašali motnjo in redni potek študija in dela, kljub vsem tem dejstvom so bili doseženi uspehi, kot si jih v začetku nismo upali doseči, čeprav smo jih postavljali za svoj program.

Mladinska organizacija je ustvarila čuda s pomočjo profesorjev in šolskih oblasti. Pomagala je vzgojiti v dijaštvu delovno disciplino, uvedla red v delu in življenju šolske skupnosti, vodila študijske krožke za dvig znanja itd. Šolska oblast in proforskimi zbori so imeli v mladinski organizaciji polno oporo v svojem delu.

Toda mladina ni imela svojega torišča samo v šolskih prostorih. Mladina je dajala osnovnega duha tudi ostalemu življenju v svojem kraju. Vodila je delovne akcije, prednjačila v političnem delu, bila organizatorica množičnih nastopov, prešinjala ves kraj s svojim duhom žrtvovanja, samozvesti in ponosa novega našega rodu.

Proforskimi zbori so nosili na svojih ramenih vso težo organizacije nove srednje šole in vso odgovornost za čimprejšnjo normalizacijo stanja v naših gimnazijah in učiteljskih. Priznati jim je treba, da so od najmlajših do najstarejših storili v polni meri svojo dolžnost. A storili je niso kot nekdanji državni uradniki, temveč kot delovna inteligenca svojega ljudstva, ki s pol-

no voljo in vsem srcem zavestno vrši svojo dolžnost. Med našimi proforskimi zbori in našimi dijaštvom je nastalo novo razmerje, razmerje tovariškega sodelovanja in vzajemnega spoštovanja.

Profesorji so delovali v redni šoli, poleg tega pa na najraznovrstnejših tečajih za nadoknadenje zamujenih šolskih let, na študijskih prostovoljnih krožkih za dvig učnega uspeha, na tečajih za oficirje Jugoslovanske armade, na obrtno-nadaljevalnih šolah, v političnem in društvenem življenju itd., itd.

Letošnji poletni meseci so mesece oddiha za dijake in profesorje. Seveda to ne pomeni, da se bodo prvi kakor drugi sedaj vdali brezdelju. Mladina odhaja v delovne brigade, v počitniške kolonije, profesorji na svoje strokovne tečaje, kjer bodo ob vodstvu najboljših strokovnjakov že govorili o novem šolskem

delu in novih načinih dela. Vendar kljub tem akcijam in tečajem pomeni letošnje poletje naši mladini in profesorjem čas oddiha, čas sonca in zraka, čas sproščenosti in veselja.

Z zadoščanjem zaključujemo svoje prvo šolsko leto po osvoboditvi, po katerem bomo z novimi silami in še večjo voljo poprijeli za novo delo, da dosežemo še večje in poljudnejše uspehe od dosedanjih.

Viktor Smolej.

Naprodaj je

peč na premog za gretje in za kuho. Je kot nova in po zmerni ceni. Poizve se na 384 E. 160 St.

Prodajalka

v pekariji; unijska plača, za pekarijo na 12422 Madison Ave. Zglasiti se je pri LAKEWOOD BAKERY, 11717 Detroit Ave.

Proda se

pohištvo za obednico, štiri stole in mizo ter omaro. V dobrem stanju. Pokličite KE 2788.

Ženska

za hišno delo. Stalno delo. Vprašajte se v Perrotti Cafe, 390 E. 156 St.

Ženska za gospodinjstvo

izkušena; in za varstvo dveh otrok. Ni težke kuhe ali težkega perila. Bi lahko tukaj stanovala. Plača \$25 tedensko. Pokličite FA 8929.

Dekle

z srednješolsko izobrazbo; prijazne zunanosti in večja slovensčina, dobi dobro službo pri slovenskemu zobozdravniku. Zglasiti se je pri DR. A. L. GARBAS, 6411 St. Clair Ave., v Slov. nar. domu.

Punch Press operatorice in vajenke

Privlačna plača od ure za začetek. Guaranty Specialty Mfg. Co. E. 96 St. & Carr Ave. 2 bloka severno od St. Clair Ave.

ŠIVILJA

ki je večja rezanja podlog za suknje. Stalno delo in dobra plača.

ASTOR FUR Co.
8407 Hough Ave.

ZA PREKLADANJE TOVORA

Nickel Plate tovorno skladišče E. 9th St. in Broadway. Plača 93½c na uro. Čas in pol za nad 8 ur. Zglasite se pri Mr. George J. Wulff. Nickel Plate R.R. Co. E. 9th & Broadway.

POMOČNICE ZA URADNIŠKI LUNČ ROOM

TUDI IZURJENA PEKARICA

Delajte v čistem, prijetnem ozračju.

Morate biti večji angleščine. Samo čedne, snažne in večje žene v starosti 20 do 35 let se naj prigrasijo.

Plača \$29 za 40 ur dela.

Dobi se obeide in uniforme.

Zglasite se pri

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.
Soba 901
700 Prospect Ave.

HOT SPELL!

Tommy Kelly, 12, takes a cooling detour while on the way to the meat dealer with the family's used cooking fat. Household salvage means 4 cents per pound to Tommy, but more soap to his mother, and more food fats available for shipment to the famine areas of the world.

OVER 100 LOCAL HEALTH AND WELFARE AGENCIES RELY ON YOUR SUPPORT

He's depending on YOU

EARN YOUR RED FEATHER BY A GENEROUS GIFT

COMMUNITY CHEST of Greater Cleveland

29th UNITED APPEAL

JOS. ŽELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVE. ENdicott 0583
Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago.
Mi smo vedno pripravljeni za najboljšo postrežbo.
COLLINGSWOODSKI URAD:

452 East 152nd Street Tel.: KEnmore 3118

ZAVAROVALNINO

proti
ognju, tatvini, avtomobilskim
nesrečam, itd.
preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:

ENdicott 0718

The EMBASSY Bar

300 W. Center St., Anaheim, Calif.
In the Heart of the Orange-Raising Country
28 Miles From Los Angeles on Route 101

Cocktails - Beer - Liquors
Food

ALL FRIENDS AND VISITORS
CORDIALLY INVITED

Owned and Operated by:

Bill Sitter and Chas. Lusin,
Former Clevelanders

Zakrajsek Funeral Home, Inc.,

6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 3113

Oblak Mover

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

John Oblaka

1146 E. 61 St.
HE 2730

KADAR RABITE zobozdravniško

oskrbo

POJDI TE K ZANESLJIVEMU ZOBODRAVNIKU

Naš urad se nahaja na enem prostoru že 25 let. Za prvi obisk ni treba določiti časa—pridite kadarkoli—pozneje pa se bo delo, kakršnokoli želite v zobozdravniški stroki, izvršilo ob času ko vam bo najbolj prikladen.

PRVOVRSTNO DELO PO ZMERNI CENAH VAM NAPRAVI

DR. J. V. ZUPNIK
6131 St. Clair Ave.
v poslojpu North American banke
VHOD NA STRANI E. 62 ST.